EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 1.3.2024
COM(2024) 92 final

2024/0048 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

o pristopu Tonge k Začasnemu sporazumu o partnerstvu med Evropsko skupnostjo na eni strani in pacifiškimi državami na drugi strani

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Priloženi predlog sklepa Sveta je pravni instrument, s katerim se v imenu Evropske unije (EU) odobri pristop Tonge k Začasnemu sporazumu o partnerstvu med Evropsko skupnostjo na eni strani in pacifiškimi državami na drugi strani (v nadaljnjem besedilu: sporazum) v skladu s členom 218(6) PDEU.

Svet je 12. junija 2002 pooblastil Komisijo, da z afriškimi, karibskimi in pacifiškimi državami (AKP) začne pogajanja o sporazumih o gospodarskem partnerstvu.

EU je 30. julija 2009 podpisala začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu med Unijo (tedaj Evropsko skupnostjo) na eni strani in pacifiškimi državami na drugi strani. Začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu od 20. decembra 2009 oziroma 28. julija 2014 začasno uporabljata Papua Nova Gvineja in Republika Fidži.

V skladu s členom 80 začasnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu lahko k sporazumu pristopijo tudi drugi pacifiški otoki. Tako so k sporazumu pristopili Neodvisna država Samoa in Salomonovi otoki ter ga začasno uporabljajo od 31. decembra 2018 oziroma 17. maja 2020.

Tonga je Komisiji 13. julija 2023 predložila prošnjo za pristop k začasnemu sporazumu o gospodarskem partnerstvu, in sicer skupaj s ponudbo za dostop do trga. Komisija je ponudbo ocenila in ugotovila, da je sprejemljiva. V skladu s tem je zaključila pogajanja v imenu Unije.

• Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike

S tem predlogom se izvaja Sporazum o partnerstvu med članicami skupine afriških, karibskih in pacifiških držav na eni strani ter Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na drugi (v nadaljnjem besedilu: sporazum o partnerstvu AKP-EU ali sporazum iz Cotonouja, ki ga bo nadomestil sporazum o partnerstvu OAKPD-EU (postcotonoujski sporazum))[1].

Pristop Tonge k začasnemu sporazumu o gospodarskem sodelovanju med EU, Fidžijem, Papuo Novo Gvinejo, Samoo in Salomonovimi otoki[2], ki je asimetričen trgovinski sporazum, skladen s STO, krepi pravni okvir trgovinskih odnosov EU s partnerskimi državami in spodbuja vzajemno trgovino. Poleg tega vključuje Tongo v režim skupnih pravil in institucij, ustanovljenih z začasnim sporazumom o gospodarskem sodelovanju.

Potem ko je Svetovna banka Tongo uvrstila med države z višjim srednjim dohodkom, je bila država leta 2019 črtana s seznama držav upravičenk do splošne sheme preferencialov (GSP) in od 1. januarja 2021 ni več upravičena do preferencialov GSP (dostop do trga EU brez carin in kvot).

Ob pristopu in dokler pacifiške pogodbenice sporazuma (Fidži, Papua Nova Gvineja, Samoa in Salomonovi otoki) ne bodo dokončale ustreznih notranjih postopkov, bosta EU in Tonga začasno uporabljali sporazum, potem ko se bosta medsebojno uradno pisno obvestili o zaključku postopkov, potrebnih za ta namen, v skladu s členom 76(3) sporazuma.

---

[1] UL L 287, 4.11.2010, str. 3. Sporazum, kakor je bil spremenjen s sporazumom, podpisanim v Luxembourgu 25. junija 2005 (UL L 209, 11.8.2005, str. 27), in s sporazumom, podpisanim v Ouagadougouju 22. junija 2010 (UL L 287, 4.11.2010, str. 3).

[2] Sklep Sveta z dne 13. julija 2009 o podpisu in začasni uporabi začasnega Sporazuma o gospodarskem partnerstvu med Evropsko skupnostjo na eni strani in pacifiškimi državami na drugi strani (UL L 272, 16.10.2009, str. 1).

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Sporazum o gospodarskem partnerstvu vsebuje določbe o trajnostnem razvoju (člen 3), s čimer pogodbenice ponovno potrjujejo, da je cilj trajnostnega razvoja sestavni del določb Sporazuma v skladu s splošnimi cilji in načeli, določenimi v sporazumu iz Cotonouja, ter zlasti s splošno zavezo za zmanjšanje in eventualno izkoreninjenje revščine na način, ki je skladen s cilji trajnostnega razvoja.

Začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu je razvojno usmerjen trgovinski sporazum, ki Tongi ponuja asimetričen dostop do trga in ji omogoča, da občutljive sektorje zaščiti pred liberalizacijo, hkrati pa določa številne zaščitne ukrepe in klavzulo za zaščito mladih industrijskih panog. Vsebuje tudi določbe o pravilih o poreklu, ki olajšujejo izvoz iz Tonge v EU. Te določbe prispevajo k cilju skladnosti politik za razvoj[3] in so skladne s členom 208 PDEU.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

- **Pravna podlaga**

Pravna podlaga za ta sklep Sveta je Pogodba o delovanju Evropske unije, zlasti člen 207(4), prvi pododstavek, v povezavi s členom 218(6)(a)(v) Pogodbe.

- **Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)**

Skupna trgovinska politika je v skladu s členom 3(1), točka (e), PDEU opredeljena kot izključna pristojnost Unije.

- **Sorazmernost**

Ta predlog je nujen za izvajanje mednarodnih zavez Unije, določenih v Sporazumu o partnerstvu AKP-EU, predvsem za sklenitev novih trgovinskih režimov, združljivih s STO, ki postopoma odpravljajo ovire za trgovino med pogodbenicami in krepijo sodelovanje na vseh področjih, ki so pomembna za trgovino.

- **Izbira instrumenta**

Drugi pravni instrumenti, ki bi se lahko uporabili za dosego cilja tega predloga, ne obstajajo.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

Ni relevantno.

- **Ocena učinka**

Ocena učinka sporazumov o gospodarskem partnerstvu EU-AKP na trajnostni razvoj je bila izvedena med letoma 2003 in 2007. Formalne pogoje za ta projekt je leta 2002 objavila Evropska komisija v konkurenčnem javnem razpisu, na podlagi katerega je bila avgusta 2002 z družbo PwC France sklenjena petletna okvirna pogodba. Osnutek končnega poročila o oceni učinka na trajnostni razvoj je bil predstavljen zainteresiranim stranem iz Evrope na srečanju v okviru dialoga s civilno družbo EU, ki ga je 23. marca 2007 v Bruslju v Belgiji organizirala Evropska komisija. Nova ocena učinka na trajnostni razvoj ni bila izvedena, ker se ta pobuda

[3] EU in njene države članice si s skladnostjo politik za razvoj prizadevajo upoštevati razvojne cilje v politikah, ki bodo verjetno vplivale na države v razvoju. Cilj skladnosti politik za razvoj je čim bolj zmanjšati protislovja in ustvariti sinergije med različnimi politikami EU. Povečala naj bi učinkovitost razvojnega sodelovanja v korist naših partnerskih držav.

nanaša na pristop k obstoječemu sporazumu, ki ga že uporabljajo druge pacifiške otoške države, katerih strukturne značilnosti ter gospodarski in socialni položaj so primerljivi s tistimi v Tongi.

- **Primernost in poenostavitev ureditve**

Odobritev pristopa Tonge k začasnemu sporazumu o gospodarskem partnerstvu ni predmet postopkov programa ustreznosti in uspešnosti predpisov (REFIT), ne povzroča nobenih stroškov za mala in srednja podjetja v Uniji ter ne sproža nobenih vprašanj z vidika digitalnega okolja.

- **Temeljne pravice**

Predlog nima posledic za varstvo temeljnih pravic v Uniji.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Tonga bo v zameno za postopno odpiranje svojega trga za izdelke EU deležna polnega dostopa do trga EU brez carin in kvot za vse izdelke. Proračunskih posledic ne bo, saj se bo dostop Tonge do trga EU (kot prej na podlagi režima splošne sheme preferencialov) tudi po pristopu k sporazumu nadaljeval pod pretežno enakimi preferencialnimi pogoji.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Koristi pristopa za gospodarske subjekte**

Začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu določa pogoje za gospodarske subjekte iz EU, na podlagi katerih lahko v celoti izkoristijo priložnosti obeh gospodarskih prostorov. Med izvajanjem začasnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu bodo izvozniki industrijskih izdelkov iz EU v Tongo v veliki meri oproščeni plačila carin. Sporazum izpolnjuje merila iz člena XXIV GATT 1994 (glede odprave carin in drugih omejitvenih predpisov v trgovini za pretežni del trgovine med pogodbenicami). Ponudba je večinoma v razponu praga STO, tj. 78,9 % liberalizacije (v tarifnih postavkah), kar ustreza 81 % obsega izvoza EU v 20 letih. Tonga bo ohranila dostop do trga EU brez dajatev in kvot.

Začasni sporazum o gospodarskem partnerstvu določa med drugim tudi niz pravil na področju trajnostnega razvoja, tehničnih ovir v trgovini ter sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov. Poleg tega pogodbenice začasnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu sodelujejo v Odboru za trgovino, ustanovljenem s sporazumom. Možnost, da EU uporabi dvostranski mehanizem reševanja sporov, predviden s sporazumom, prispeva k cilju zagotavljanja preglednega, nediskriminatornega in predvidljivega okolja za subjekte EU v pacifiških državah.

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Tonga bo sodelovala v trgovinskem odboru, ustanovljenem v skladu s členom 68 začasnega sporazuma o gospodarskem partnerstvu, ki bo obravnaval vse zadeve, potrebne za izvajanje sporazuma, vključno s spremljanjem in pregledom njegovega izvajanja, usklajevanjem in posvetovanjem o tehničnih ovirah v trgovini ter sanitarnih in fitosanitarnih vprašanjih, opredelitvijo in pregledom prednostnih sektorjev in izdelkov ter tako nastalih prednostnih področij za sodelovanje ter pripravo priporočil za spremembe sporazuma. Odbor za trgovino sestavljajo predstavniki pogodbenic.

- **Obrazložitveni dokumenti (za direktive)**

Ni relevantno.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Člen 1 in člen 2 predloga vsebujeta določbe o odobritvi pristopa Tonge k začasnemu sporazumu o gospodarskem partnerstvu v imenu Unije ter o uradnih obvestilih, s katerima Evropska unija izrazi soglasje za pristop in začasno uporabo sporazuma v skladu z njegovim členom 76(3).

V členu 3 je določeno, da se odobritve pristopa ne razlaga tako, kot da podeljuje pravice ali uvaja obveznosti, na katere se je možno neposredno sklicevati pred sodišči Unije ali držav članic.

Člen 4 določa datum začetka veljavnosti Sklepa.

2024/0048 (NLE)

Predlog

SKLEP SVETA

o pristopu Tonge k Začasnemu sporazumu o partnerstvu med Evropsko skupnostjo na eni strani in pacifiškimi državami na drugi strani

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 207(4) v povezavi s točko (a)(v) drugega pododstavka člena 218(6) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju odobritve Evropskega parlamenta[4],

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Svet je 12. junija 2002 pooblastil Komisijo za začetek pogajanj o sklenitvi sporazumov o gospodarskem partnerstvu s skupino afriških, karibskih in pacifiških držav[5].

(2) Začasni sporazum o partnerstvu med Evropsko skupnostjo na eni strani in pacifiškimi državami na drugi strani[6] (v nadaljnjem besedilu: začasni sporazum o partnerstvu), ki določa okvir za sporazum o gospodarskem partnerstvu, je bil podpisan 30. julija 2009 v Londonu. Papua Nova Gvineja in Republika Fidži začasni sporazum o partnerstvu začasno uporabljata od 20. decembra 2009 oziroma 28. julija 2014.

(3) Člen 80 začasnega sporazuma o partnerstvu določa določbe o pristopu drugih pacifiških otoških držav. V skladu s tem so k začasnemu sporazumu o partnerstvu pristopili Neodvisna država Samoa in Salomonovi otoki ter ga začasno uporabljajo od 31. decembra 2018 oziroma 17. maja 2020.

(4) Tonga je 13. julija 2023 Uniji predložila prošnjo za pristop skupaj s ponudbo za dostop do trga.

(5) Komisija je ocenila ponudbo Tonge in ugotovila, da je sprejemljiva. Zato je Komisija 27. septembra 2023 zaključila pogajanja s Tongo.

(6) V skladu s členom 76(3) začasnega sporazuma o partnerstvu začneta Unija in Tonga začasno uporabljati začasni sporazum o partnerstvu deset dni po tem, ko se pisno uradno obvestita o zaključku postopkov, potrebnih v ta namen.

(7) Pristop Tonge k začasnemu sporazumu o partnerstvu bi bilo treba odobriti v imenu Unije, s pridržkom, da Tonga deponira akt o pristopu na podlagi člena 80(2) začasnega sporazuma o partnerstvu –

---

4 Evropski parlament ga je odobril [datum].

5 Smernice Sveta za pogajanja o sporazumih o gospodarskem partnerstvu z državami in regijami AKP (9930/02 (DG E II) HH/sg).

6 Sklep Sveta 2009/729/ES z dne 13. julija 2009 o podpisu in začasni uporabi začasnega Sporazuma o gospodarskem partnerstvu med Evropsko skupnostjo na eni strani in pacifiškimi državami na drugi strani (UL L 272, 16.10.2009, str. 1).

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

1. Pristop Tonge k Začasnemu sporazumu o partnerstvu med Evropsko skupnostjo na eni strani in pacifiškimi državami na drugi strani (v nadaljnjem besedilu: začasni sporazum o partnerstvu) se odobri v imenu Unije, s pridržkom, da Tonga deponira akt o pristopu na podlagi člena 80(2) začasnega sporazuma o partnerstvu.

2. Predsednik Komisije v imenu Unije uradno obvesti druge pogodbenice začasnega sporazuma o partnerstvu in Tongo o odobritvi pristopa Tonge k začasnemu sporazumu o partnerstvu s strani Unije.

3. Besedilo ponudbe Tonge za dostop do trga je priloženo temu sklepu.

Člen 2

1. Za namene začasne uporabe začasnega sporazuma o partnerstvu med Unijo in Tongo predsednik Komisije v imenu Unije pošlje uradno obvestilo iz člena 76(3) začasnega sporazuma o partnerstvu.

2. Unija in Tonga začneta začasno uporabljati začasni sporazum o partnerstvu deset dni po tem, ko se v skladu z odstavkom 1 pisno uradno obvestita o zaključku postopkov, potrebnih v ta namen.

Člen 3

Odobritev pristopa Tonge k začasnemu sporazumu o partnerstvu se ne razlaga tako, kot da podeljuje pravice ali uvaja obveznosti, na katere se je mogoče neposredno sklicevati pred sodišči Unije ali držav članic.

Člen 4

Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik